

Två fjärrvärmeschakt i Sala

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning

RAÄ 62
Norra Esplanaden
Sala stadsförsamling
Västmanland

Ulf Alström

Innehållsförteckning

Inledning	3
Målsättning och metod	3
Undersökningsresultat.....	3
Tolkning och utvärdering	4
Referenser	5
Kart- och arkivmaterial.....	5
Tekniska och administrativa uppgifter	5
Kartfigur.....	6

Inledning

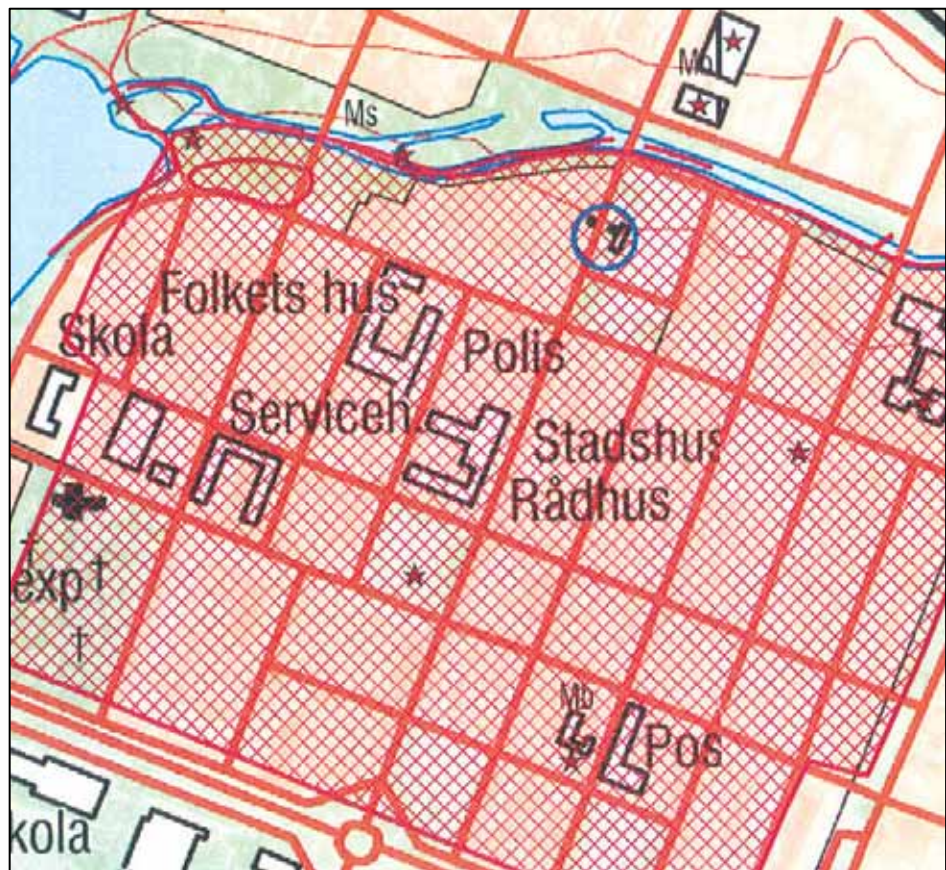
I samband med schaktningsarbeten i kombination med styrd borring för fjärrvärme tvärs över Norra Esplanaden i Sala har Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen, genom arkeolog Ulf Alström, utfört en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning. Anledningen till arbetet var att fastighet 4:147, Norra Esplanaden 9, skulle anslutas till fjärrvärmenätet. Arbetet utfördes 2006-06-26 under förutsättning att beslut togs av länsstyrelsen 2006-06-27 med dnr 431-6186-06. Arbetet beställdes av Sala - Heby Energi AB som också bekostade den arkeologiska förundersökningen.

Målsättning och metod

Tre mindre schakt i Norra Esplanaden har tidigare dokumenterats under en arkeologisk förundersökning. 1999 undersöktes ett schakt vid kvarteret Blyköparen, Norra Esplanaden. 10, varvid det under fyllnadsmassor framkom ett 0,2-0,3 m tjockt kulturlager med slagg och kolbitar (Egebäck 1999). 2004 genomfördes en schaktningsövervakning på östra sidan av Esplanaden. I det ena schaktet framkom sand som var ditforslad i sen tid. Det andra schaktet, som låg vid sydvästra änden av den gamla busstationen framkom slagg, lera och träflis (Alström 2005). Området vid Norra Esplanaden är därför fortfarande arkeologiskt väldigt okänt. Målsättningen och förhoppningen med den här undersökningen var därför att samla in ytterligare information i de två schakten som skulle grävas på var sin sida om Norra Esplanaden. Schaktens kanter skulle vid behov dokumenteras med hjälp av profilritningar. Daterande fynd skulle tillvaratas.

Undersökningsresultat

Det östra schaktet, som sträckte sig från gamla busstationens vägg och ut till Norra Esplanaden, var 5 m långt, 0,8-1,0 m djupt och cirka 0,7 m brett. Det övre lagret som var 0,3 m tjockt bestod av modern grusfyllning. Därefter vidtog ett omrört 0,3 m tjockt kulturlager med lite slagg och tegel i mörk jord. Under detta lager vidtog ren lera. Schaktet vid gamla busstationen gav alltså egentligen inga nya upplysningar om området. Man kan använda 2004 års rapporttext även i den här beskrivningen. ”Lagren antyder att området har ingått som en integrerad del i Sala. Huruvida det just här har stått byggnader är däremot oklart (Alström 2005). Det västra schaktet, väster om Norra Esplanaden, var 2 x 3 m. Schaktet grävdes till 0,8 m djup. I schaktet fanns bredbandskablar, elkablar och fjärrvärmerör tillsammans med fyllning av sand. Några kulturlager var inte bevarade överhuvudtaget.

Figur 1. Undersökningsområdet och gamla busstationens lägen markerade med blå cirkel. Undersökningsschaktens lägen är markerade med punkter. Utdrag ur registerkartan skala 1:5000.

Figur 2. Fjärrvärmeschaktets läge. De grävda schaktavsnittens lägen markerade med pilar. Sträckan över Norra Esplanaden borrades. Skala 1:500.

Tolkning och utvärdering

Den här rapporten är den tredje i ordningen som rapporterar om arkeologiska schaktningsovervakningar i och vid Norra Esplanaden i gamla Salas norra del. Kulturlager har konstaterats i området men ännu har inga säkra rester efter byggnader påträffats.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Gula kartan Sala 11G:88. Skala 1:20 000.

Registerkartan Skala 1:5000.

Schaktplan Skala 1:500.

Litteratur

Alström, U., 2005. Fiskartorget i Sala. Kulturmiljöavdelningen rapport A 2005:A12. Västmanlands läns museum. Västerås.

Egebäck, A., 1999. Ledningsdragningar i Sala. Arkeologiska enheten Rapport 1999:15. Västmanlands läns museum. Västerås.

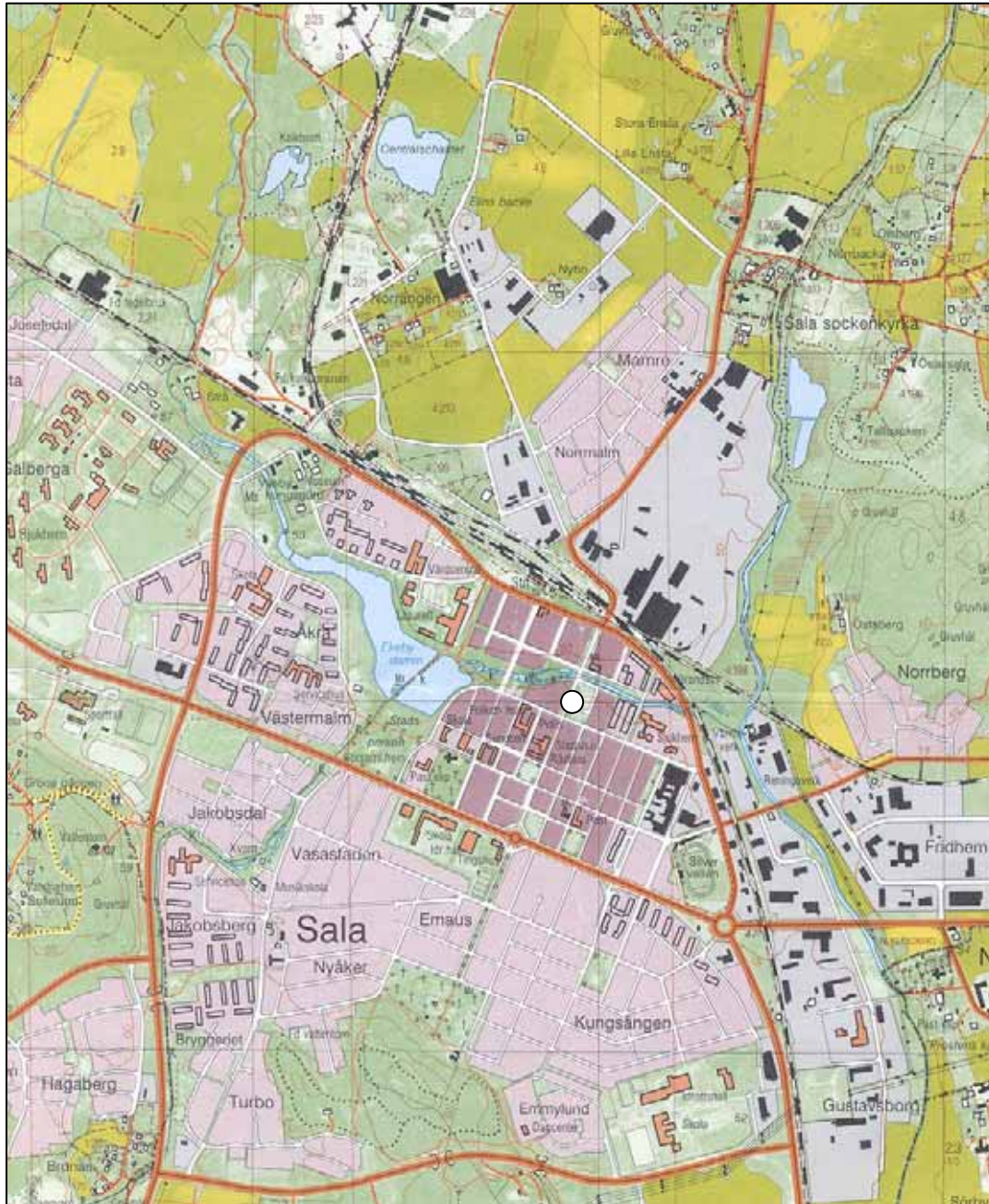
Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalens projektnr:</i>	06064
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-6186-06, 2006-06-27
<i>Undersökningsperiod:</i>	2006-06-26
<i>Arkeologtimmar:</i>	8 timmar
<i>Maskintimmar:</i>	-
<i>Exploateringsyta:</i>	7-8 m löpschakt
<i>Personal:</i>	Ulf Alström
<i>Belägenhet:</i>	Norra Esplanaden-Fiskartorget
<i>Ekonomisk karta:</i>	11G:88
<i>Koordinatsystem:</i>	Rikets
<i>Koordinater:</i>	X 6645000 X 1544940
<i>Inmätningmetod:</i>	Manuell

Kartfigur

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

Figur 3. Undersökningsplatsens läge markerad med en ring med vit botten. Utdrag ur Gula kartan. Skala 1:20 000.